

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

A

Odpovězte na otázky:

Co znamená „přírodní katastrofa“? Můžete uvést nějaké příklady?

O jakých jiných katastrofách se téměř denně dovídáme?

Jaké jsou naléhavé problémy života ve velkoměstě?

Následující témata vyjadřují celou škálu úkolů, které lidstvo bude muset v budoucnu řešit. Zatrhněte ty body, které přímo souvisejí s ekologií:

- potřeba lepšího urbanistického plánování
- programy pro rozvojové země
- vytváření sociální sítě pro chudé a postižené jedince
- přelidněnost velkoměst
- likvidace odpadů
- zřizování národních parků a rezervací
- vzdělávací programy
- závody ve zbrojení
- nadměrné kácení lesů
- účinná mezinárodní spolupráce
- vytváření dostatku pracovních příležitostí
- záchrana vzácné flóry a fauny
- boj proti pytláctví
- ochrana přírodního bohatství
- plánované rodičovství
- kontrola porodnosti
- regulace řek
- pomoc vyspělých států zemím chudým a zaostalým.

Naše planeta se v příštím století neuvěřitelně změní. Období následujících 50 – 100 let bude svědkem dalekosáhlých změn, které budou spolu navzájem souviset a ovlivňovat se.

Počítá se téměř s dvojnásobným růstem počtu obyvatelstva, který podle předpovědi dosáhne do roku 2050 deseti miliard. Zvýší se počet přelidněných velkoměst – odhaduje se, že Tokio bude mít koncem století 24 milionů a Mexico City 36 milionů obyvatel.

Většina lidí bude žít v zemích třetího světa, kde rychle se rozvíjející země budou zápasit s nedostatkem potravin a vody, a to jak pitné, tak i užitkové. Voda se stane strategickou surovinou, stejně vzácnou jako ropa nebo uran.

Moderní dopravní prostředky zkrátí vzdálenosti, postupně vymizí velký rozdíl mezi městem a venkovem. V řadě výrobních odvětví nastane plná automatizace. Fosilní paliva budou i nadále klíčová pro zvyšující se výrobu energie. Významnější roli zřejmě budou hrát energeticky úspornější technologie.

Z hlediska ekologického bude lidstvo muset řešit řadu velmi vážných problémů – např. vyčerpání některých surovin, znečištění ovzduší i vod, zpracování odpadů, globální oteplení, kyselé deště, narušení ozonové vrstvy apod.

Hlavní sociopolitickou otázkou ve vyspělých zemích se stane stále rostoucí počet starých lidí. Velký počet lidí bude pracovat v pečovatelské oblasti. Masová výroba jako

zdroj pracovních míst téměř zmizí a atraktivní zaměstnání budou nabízet oblasti financí, reklamy, sdělovacích prostředků, spojů, zábavy, školství, výzkumu, umění a řemesel.

I když lidstvo zaznamenává velký pokrok ve vědě, průmyslu a medicíně, stále se objevují nové a nové hrozby v podobě občanských válek, terorismu, náboženské nesnášenlivosti a nových zákeřných nemocí, jako je např. AIDS. Také kriminalita, narkomanie, rozpad rodin a nadměrný počet soudních sporů ochuzují společnost a brzdí její vývoj.

Předpokládá se, že v podmínkách moderní technologie 21. století budou úspěšné ty země, které budou schopné spojit ekonomickou sílu s vnitřní stabilitou.

A 1 Rozhodněte, zda následující tvrzení jsou pravdivá /P/ nebo nepravdivá /N/:

Dalekosáhlé změny v následujících 50 – 100 letech spolu nebudou souviset.

Většina nových obyvatel bude žít ve třetím světě.

Většina předpovědí počítá s téměř trojnásobným růstem počtu obyvatel.

V důsledku vzrůstajícího počtu starých lidí bude vytvořeno mnoho pracovních příležitostí v pečovatelské oblasti.

V 21. století zaznamenají země velký pokrok ve vědě, průmyslu i v rozvoji vnitřní stability.

Voda, pitná i užitková, se stane vzácnou surovinou.

A 2 Snažte se odhadnout podle kontextu význam podtržených slov:

1. Demografie je sice věda nepřesná, ale podle odhadů odborníků by se měl počet obyvatel světa do roku 2050 zvýšit na 10 miliard.
2. Taková je alespoň poslední dlouhodobá prognóza OSN.
3. Genetické inženýrství bude pod velkým tlakem, aby zachránilo obyvatele rozvojových zemí před hladem.
4. Je třeba důsledně realizovat recyklaci plastových odpadů.
5. Význam energeticky úspornějších technologií neustále poroste.

A 3 Vysvětlete význam podtržených slov nebo je nahraďte synonymy:

1. Voda se stane strategickou surovinou.
2. V řadě výrobních odvětví nastane plná automatizace.
3. Lidstvo bude zápasit s nedostatkem pitné i užitkové vody.
4. Hlavní sociopolitickou otázkou ve vyspělých zemích se stane vysoký počet starých lidí.
5. K naléhavým otázkám patří i nebezpečí globálního oteplení.
6. Základem projektu je sběr údajů o kvalitě životního prostředí.

A 4 Doplněte věty následujícími vhodnými výrazy:

(svědek, přenést, jako, obklopovat, prospěch, neuvěřitelně, změnit, srovnání, překvapení, změnit, vyvodit, technologie, vzájemně, který, změna, nezbytný, ovlivňovat, předpověď, nepochybně)

Planeta Země se do roku 2050 změní. Stejně tak dnešní svět se ve s rokem 1940 k nepoznání, příštích padesát let bude dalekosáhlých změn. Jiná budou naše očekávání od života, stejně tak jako , které budeme používat, a svět, nás bude Všechny tyto budou spolu souviset a rychle se , přičemž naše vnoučata budou diskutovat o tom, zda to bylo ku nebo ke škodě. Je proto naprosto prozkoumat trendy, závěry a učinit podložené o tom, jak se svět Ale i tak, kdybychom se ve stroji času mohli do roku 2050, čekala by nás asi mnohá

A 5 Doplněte vhodná slova. Pracujte ve dvojicích a své verze si porovnejte:

- V otázce populační nejsou státy schopny dospět k nějakým konkrétním Počet na světě se zvyšuje ročně vzdor veškeré o 80 milionů.
- Bez vydrží člověk překvapivě dlouho, někdy i několik tekutiny se však na jeho celkovém stavu projeví už po hodinách. je nezbytným prostředím pro biologické děje v organismu, a proto také tvoří největší část v jeho U dospělého představuje voda nadpoloviční podíl na váze. Nejvíce máme v buňkách. U člověka 70 kg je to zhruba 28 litrů.

- Průmyslové země, v nichž žije dvacet procent obyvatelstva, každoročně asi 80% skleníkových plynů.

A 6 Náměty pro diskusi:

- Je třeba pokládat ekologii za součást sociálního a politického kontextu?
- Očekáváte, že ekologické problémy budou postupně vyřešeny, nebo že se naopak ještě zhorší? Jste optimisté nebo pesimisté?
- Představa, že lidské bohatství spočívá ve vyšší konzumaci věcí, a tedy i ve vyšší výrobě, je podle mínění některých ekologů příčinou většiny našich ekologických problémů. Souhlasíte s tímto názorem?

A 7 Náměty pro písemné referáty:

- Problémy nejvíce ohrožující životní prostředí (jeden z nich rozved'te podrobněji)
- Recyklace odpadu ve vašem městě

B

Gr VZTAŽNÁ ZÁJMENA

Vztažná zájmena vyjadřují vztah vedlejší věty k některému členu věty hlavní.

- **který:** základní, nejužívanější vztažné zájmeno
(*Kniha, kterou jsem dočetl, je velmi zajímavá.*)
- **jaký:** (*Poznal spolehlivé přátele, jakých je málo.*)
- **kdo, co:** – vyskytují se v různých pádech
(*Kdo studuje na vysoké škole, musí hodně číst.*
Komu se to nelíbí, může hlasovat proti.
Co vidíte napravo, je stará radnice.)
- u vět uvozených zájmenem **kdo** může stát zájmeno **ten**, u vět se zájmenem **co** bývá zájmeno **to**:
(*Koho mám rád, tomu důvěřuju. Dostáváme se konečně k tomu, o čem máme hlavně diskutovat.*)
- ukazovací zájmeno může být v 1. pádě vynecháno:
(*Kdo nebude mít pojištění, s námi nepojede. Co je zakazováno, nejvíce chutná.*)
- **čí:** (*Už nevěděl, na čí radu to udělal.*)
- **jenž:** – má charakter knižní, zvláště v 1. a 4. p. sg., pl.
– ostatní pády se užívají zvláště po předložkách
– v běžně mluvené češtině se používá slohově neutrální zájmeno **který** a také nesklonné zájmeno **co, jak**
(*To je úkol, jenž/který stojí před námi. To je cvičení, na něž/na které nestačí. To je ta kniha, co jsi nedávno koupil? Poslal pohled, co včera napsal. To je ten pán, co mi pomohl. Byl tam kluk, co/jak s tebou včera tancoval na plese.*)

Skloňování

- 1) **kdo, co** (silně knižní varianty **kdož, což**) – zájmenné skloňování **ten/náš** (odchylka – 7. sg. **kým x tím**)
- 2) **který, jaký** – tvrdý vzor přídavných jmen – mladý
- 3) **čí** – měkký vzor přídavných jmen – jarní
- 4) vztažné zájmeno **jenž**